

Poul Danchel.

Den hæderlige og højlærde, nu hos Gud salige Guds Mand, Mag. Poul Danchel, hidindtil velfortjent Medtjener i Ordet til denne Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn, har først set denne Verdens Lys Aar 1678 d. 28 Augusti, og ved sin Fødsel baaret Lys og Glæde til sit Fødested, som var Kjøbeløv Præstegaard i Lolland, da han som en behagelig Ægteskabs Plante udspirede af hæderbaarne og udi Guds-

frygt velgrundede Forældre, af hvilke hans Fader var den fordum ærværdige, hæderlige og meget vellærde Guds Mand, Hr. Poul Poulsen Danchel, som efter sin sal. Fader, af det selvsamme Navn, var Sognepræst for bemeldte Kjøbeløv Menighed; hans Moder var den meget hæderlige Gud og Dyd elskende Matrone, Else Jensdatter Fers, vel-fornemme Seig^r Jens Fers, Amtskriver over Aalholms Amt i Lolland, hans elskelige kjære Datter, begge alt forhen, den ene for 29 Aar siden, den anden for et Aar siden, af Gud hjemkaldte til Hvile.

Disse Gud elskende Forældre havde ikke saa snart annammet denne Søn ved deres Ægteskabs Velsignelse, som en Gave af Guds Haand, at de jo med christelig Forsyn og hjærtelig Forbøn i den hel. Daab, til den aandelige Velsignelses Naade i Jesu Christo at annamme, overgav ham igjen i Guds Haand, hvorved han, som var født et yndigt, dog et syndigt Barn til Verden, blev igjennfødt et saligt Guds Barn til Himmelen. Men dermed endtes ikke de gode Forældres Omsorg, som nu begyndte først at faa det fulde Haab om denne Plantes rette og rene Opvæxt til et behageligt Liv, siden den var indplantet i Livsens Træ og delagtiggjort i dets Rod og Fedme; thi var deres daglige Forsorg strax efter Alderens Maade at lade ham kjende, baade hvad han var af sig selv, og hvad han var bleven i Christo, og til den Ende ved uafsladelig Omhu lod indprente i hans spæde Sind de Begyndelsens Elementer, ved hvilke han skulde lægge en fast Grundvold til Gudfrygtigheds og boglige Kunsters Øvelser, hvor udi han og, efter hans fromme sal. Faders altfor tidlige Afgang ved Døden, under sin kjære Stiffaders, den hæderlige og højlærde, nu sal. Mand, Mag. Jacob Tops, Sognepræst til bemeldte Kjøbeløv og Vindeby Menigheder, hans kjærlige Tilsyn og adskillige gode og lærde Tugtemesters private Information saaledes tiltog og forfremmedes, at han, da han Aar 1693 blev udsendt til Nakskov publique Skole i Lolland, fik et godt Sted i den tredie Lectie, og der ved

egen Flid og den hæderlige og højlærde Mands, Mag. Abraham Schrøder, nu værdige Sognepræst til Torkilstrup Menighed i Falster, hans Manuduction saaledes dagligen forbedredes, at han efter et halvt Aars Forløb blev opflyttet i Mesterlection af daværende Rectore Scholæ, hæderlige og højlærde Mand, Mag. Jørgen Huulbech, nu velfortjenende Sognepræst til Stege Kjøbsted paa Møen og Provst over Møens Herred, under hvis aarvaagne og accurate Disciplin han som en lydig og lærvillig Discipel fuldkommede sine Studeringers Grundvold næsten udi 3de Aar, da han Aar 1696 med et berømmeligt Testimonio blev dimitteret til dette kongl. Københavns Universitet, hvor han, efter vel aflagte Specimina Styli et artium, blev in Julio antagen og indskreven i de hæderlige Studenters Matricul af Pro-Rectore Academiæ, højædle og højærværdige D. Henric Borneman, Biskop over Sædlands Stift og Facultatis Theologicæ Decano, værende ellers Rectore Magnifico velædle og velbyrdige, nu hos Gud salige D. Oligero Jacobæo, Justitiæ Consiliario Regio et Medicinæ Professore, som ikke da var tilstede, og Facultatis Philosophiæ Decano Spectabili, D. Casparo Bartholino, Status et Justitiæ Consiliario Regio et Professore Physico. Der saa' han da en Lærdoms Bane aabnet for sig og en banet Vej, saa vel til Lærdom som Dyd og Skikkelighed, hvilken han og ikke forsømte at løbe paa og øve sig udi med synderlig Lyst og Vindskibelighed, særdeles siden han fik Lykke til at udvælge sig til curriculi et studiorum Moderatorem privatum før berømte sal. Hr. Justitsraad Holger Jacobæum, ved hvis fejelige og ufortrydelige Raadføring hand stedse, til alt godt og gavnligt opmuntret, med en saadan Flittighed drev sine Studeringer fort til Maalet, at han efterfølgende Aar, 1697, Examen Philosophicum cum laude sustinerede, og atter Aaret derefter, 1698, saaledes anset af dem, der skønner paa Lærdoms og Dydens Elskere, at han blev holdet værdig til at bære den philosophiske Laurbærkrans, som hannem, efter foregaaende Disputationem

publicam, med Ære blev paasat af højstberømmelige Decano, velbem^{te} Hr. Etatsraad Bartholin.

Men som han hidindtil havde ikkun brugt sin Philosophia som et Instrument til højere Videnskaber, særdeles til Theologiam, saa lod han nu se, at han for Alvor elskte denne frem for alle andre, og forsømte derfor ikke ved idelig Flid for alting at randsage den h. Skrift og dens gode Fortolkere, med Lyst og Attention at igjennemlæse de tjenligste Systemata, ideligen at besøge Professorum Lectiones saavelsom Collegia publica et privata, hvorved han, næst Guds Paakaldelse, gjorde den Fremgang in Studio Theologico, at han efterfølgende Aar, 1699 d. 16 Novembris, in Theologico examine af Nobilissimis et Excellentissimis Examinatoribus D. D. Wandalino et Masio meriterede et berømmeligt Vidnesbyrd saa vel om hans Videnskab i den Lærdom om Guds frygt, som siden den 15 Decembris samme Aar om hans af Gud forlenede vel-sikkede Gaver til at tjene ham dermed udi hans Menighed.

Imidlertid, som han endnu i da og da eftertænkte sine philosophiske Sager, fandt han en synderlig Inclination hos sig til de mathematiske Videnskaber, særdeles dem, som kaldes Mathemata Superiora, til hvilken at fornøje som han fandt sig ikke forsynet nok med den Kundskab, han der udi ved egen Flid og Læsning kunde forhverve sig, fik han en ønskelig Adgang omsider dertil ved en fri og ubehindret Tilgang til den fortræffelige, vel og vidtberømte kongl. Mathematicum Oluf Rømer, hans kongl. Mayt. højbetroede Etats etc. etc., hvis mere end fornøjelige Undervisning han med al taknemmelig Ydmyghed brugte udi 2de Aar. Men som den synlig Himmels Betragtning, han mest havde for i dette Studio, mindede ham jævnlig om det Studio, han havde engang udvalgt sig til den usynlige Himmels gudelige Betænkning af det oplysende og undervisende Guds Ord, og han derfor altid havde sine fornemste Tanker til at formere det Pund, Gud havde nedlagt hos ham, til at føre baade sig og andre

ved Ordets Prædiken til Himmelen, og derfor øvede sig ved jævnlige Specimina paa Prædikestolene her i Staden, saa skete det, at Guds Time kom, førend han ventede det, at han vilde bruge denne hans Tjeneste i sin Menighed; thi da det behagede hans urandsagelige Villie, Aar 1704 d. 14 Martii ved Døden at hjemkalde sin tro og flittige Arbejder, hæderlig og højlærde sal. Mag. Lauritz Hansen Hylling, velfortjente øverst Medtjener i Ordet her til Vor Frue Kirke og Sognepræst til Hvidovre Menighed, og den hæderlige Mand M. Folchmar Danchel, da værende Medtjener til Trinitatis Menighed her i Staden, som de velædle og højlærde Professores af sær Gunst og Bevaagenhed med samtlige Stemmer tilbød det nederste Capellani, hvilket ærværdige og højlærde sal. Mag. Christen Mariager ved sin Ascention i bemeldte sal. Mag. Lauritz Hyllings Sted qvitterede, med allerydmygst Taknemmelighed begjærede, at saadan deres saa velmenende Godhed maatte gunstigt transferes paa denne hans elskelige k. Broder, blev han og efter aflagt Prøveprædiken her i Kirken for Menigheden, Dominica Cantate, af høj- og velædle Professoribus udvalgt og samtykt til at succedere velbem^{te} sal. Mag. Christen Mariager i det nederste Medtjener-Embede her ved Kirken, hvorpaa de og strax meddelte hannem Kaldsbrev af Dato 23 Aprilis, som af vor allernaadiste Arve-Konge og Herre, Kong Friderich den fjerde, allernaadigst blev confirmeret d. 26 i samme Maaned. Hvilket hellige og besværlige Embede den sal. Mand, efter foregaaende Examen og Ordination, som skete her i Vor Frue Kirke d. 30 Aprilis, af hans højædle Højærværdighed, D. Henric Borneman, Biscop over Sædlands Stift, antog med Bøn og Paakaldelse, og siden til sin Dødsdag med en utrættet Flid continuerede til Menighedens gode Fornøjelse, til hvilket hæderlige Embede hannem ogsaa 2de Aar der efter, 1706, blev tillagt den Ære-Titel, at han efter holden Disputationem publicam blev creeret Philosophiæ Magister af velædle og velbyrdige

M. Johanne Bircherodio, Collegii Consistorialis Assessore et Professore Regio, som da var Fac. Phil. Decanus.

Men som den sal. Mand, da han i Enlighed havde henbragt et ganske Aar i saa vigtigt et Embedes Forretning, maatte til at tænke paa nogen Husholdning for sig selv, som faldt ham altfor besværlig ene at raade uden Medhjælp, betænkte han fornufteligen, at Guds Visdom og Godhed endog til den Ende havde indsat den hellige Ægtestand blandt Menneskene, og derfor efter Guds inderlige Paakaldelse, kjære Forældres og gode Venners Raad og Samtykke udvalgte til sin kjæreste Ægtemage den hæderbaarne, Gud og Dyd elskende Mø, Kirsten Lauritsdatter Hylling, den før bemeldte og af denne Guds Menighed velbekjendte sal. Mands, Mag. Laurits Hyllings, ældste og elskelige Datter, hans nu efterladte dybtsørgende Efterleverske. Hvilket ønskelige Ægteskab ved gudelige Ceremonier blev indviet d. 29. Aprilis Aar 1705 og siden i al christelig Kjærlighed fremdraget og velsignet af Gud med 4 Børn, en Søn og 3de Døtre, af hvilke de 2de Døtre ere for deris sal. Fader alt forhen oversatte i den himmelske Glæde, men den ene Søn og en Datter ere endnu i deres umyndige og spæde Alder med deris højbedrøvede Moder sørgeligst efterladte i en kummerfuld Verden, hvilke al Trøstens Gud og al Barmhjærtighedens Fader med sin Aands rige Husværelse og sin Forsyns medlidende Øje trøste og forfremme for Jesu Christi Skyld!

Imidlertid maa det og tjene dem ikke til ringe Trøst, at den salige Guds Mand ved sin yndige Omgjængelse her iblandt os var blevet saa vel yndet og elsket af alle gode Hjærter, han, der som en anden Paulus stedse ombar den Ros om sig og det Samvittigheds Vidnesbyrd i sig, at han vandrede i Verden i Enfoldighed og Guds Retsindighed, ikke i kjødelig Visdom, men i Guds Naade, i sit Embede beviste sig en trofast Hyrde og omhyggelig Sjælesørger for Menigheden, delede efter den Naade, som var uddelt til ham, retteligen Sandheds Ord, udvalgte Sandheds Vej

for sig selv og udlagde den flitteligen igjen for sine Tilhørere, forestillende dem Vejen af Ordet, og forelysende dem paa Vejen med al Kjærligheds og Sagtmodigheds Exempel efter Ordets Regel og Rettesnor, som det bør en Herrens Tjener at omgaas i Guds Hus; men han havde og et Guds Hus i sit eget Hus, hvor han med fælles Bøn og flittig Undervisning stedse opbyggede sit Husfolk, og beviste sig med al Fromhed en omhyggelig Husfader i en fortrølig Kjærlighed imod sin Hustru, i en kjærlig Forsynlighed mod sine Børn, i en billig Beskedenhed imod sine Tyende; baade inden og uden Huset havde Guds Frygt for sine Øjne, den han bar ikke paa Læberne saa meget, som i sit Hjertes skjulte Menneske i en sagtmodig og stille Aand, ja frembar saa tit og ofte til Barmhjærtigheds Udvisning imod de trængende, til velvillig og redebon Hjælpsomhed imod sine, ja imod alle, og dermed gik saaledes igjennem al Verdens Vedermod med en usvækket Taalmodighed, vel lidt af Gud, vel lidt af Mennesken, og vel omladt af alle, der elske en ren og retsindig Omgjængelse. Og salig er den Tjener, hvilken Herren finder saa at gjøre, naar han kommer! Kommer han end ved Døden, saa er han velkommen. Saadan en Mand kunde Døden ikke finde uberedt, der ved saa gudeligt et Forhold stedse beredte sig til Døden. Han omgikkes dagligen blandt de ligagtige Døds-Billeder, og havde da saa mange livagtige Forbilleder paa sin egen Død, hvilken han fandt vel jævnlig i det Døds-Legeme, han ombar iblandt os, men fornemmeligen sidst afvigte 24 Junii om Natten, da hans Legeme blev overvældet af en dødelig Sygdom, just da han var i sine Dødstanker, som han efterfølgende Dag skulde udført i en Ligtale over en død her i Menigheden. Og i Sandhed, som han havde udvalgt da til Ligtext, som han mediterede paa, Herrens Bud ved Propheten til Ezechiam: Beskik dit Hus, thi du skal dø, saa blev samme Ligtext her som et Dødsbud fra Herren til Propheten selv, at hans Tid nu var kommen, endskjønt det kunde syntes i Utide endnu for mange.

Det tegnede vel ikke i Begyndelsen, at Enden var saa nær, ja det syntes nogle Dage derefter, som Morder-Engelen havde faaet Ordre igjen denne Gang at springe forbi, hvorfor der og intet blev spart og efterladt af hans hjærtelskte og højbedrøvede Kjæreste, enten ved egen kjærligst Tilsyn og uafsladelige Opvartning, eller af fornødne og tjenlige Medicamenter, som hun omhyggeligst forsynede ham med ved den ædle og berømmelige Practicum, D. Lahme, om det havde været muligt, at denne Døds kalk kunde gaaet fra ham, foruden at drikke den; men førend man mærkte det, var alt hans Tanker og Tale ved Sygdommens uformodentligen overvældende Magt saaledes dragen fra deres sædvanlige Forretninger, at han lidet kunde fatte andre, eller fattes af andre, som vare omkring ham. Og ihvorvel han blev kjærligst besøgt baade af mig, saavelsom og stedse af hans hjærtelskende k. Broder Mag. F. Danchel og med trøstelig Tiltale af Guds Ord styrket og opmuntret, saa kunde han dog ikke formedelst Sygdommens Heflighed give nogen videre Forsikring om sin Tilstand eller Villie, end at man af adskillige Hjærtesuk og Ønsker, som i da og da udbrød, kunde slutte, at hans Sjæl allerede var i aandelige og himmelske Betænkninger, saa at, omendskjønt han af den Aarsag ikke denne Gang kunde nyde den salige Vederkvægelse i det højværdige Jesu Christi Legems og Blods Sacramente, hvormed han saa tidt og ofte, særdeles i disse svage Tider, havde ved Guds Naade bekræftet og befordret saa mange Sjæle paa deres Afskeds-Rejse til Himmelen, saa ere vi dog fuldt forsikrede, at den salige Delagtighed, han derudi saa tit havde haft tilforn med Hjærtens Glæde, gav endnu den søde Glæde i hans Hjærte, i hvilken han kort før sit Endeligt, om Natten, syntes af en udvortes syngende Lyd, som hørtes af ham, som i det søde Engle-Chor allerede opstemmet til at synge og lege for Herren i sit Hjærte; i hvilken glædelige Andagt han laa saa stille hen for sig selv, indtil han omsider, efter udviste uforanderlige Kjærligheds Tegn til Afsked med

sin altid hjærtelskte Ægtefælle, saa uformærkt uden Bevægelse af nogen Døds-Angest eller Smerte sødeligen hensov i sin Frelzers Jesu Arme afvigte Tirsdags Morgen d. 1 Julii [1711], Klokken imod halvgaaen 4 Slet, efter at han havde hædret sit Embede i 6 Aar og 2 Maaneder, æret sit Ægteskab udi 6 Aar mindre 10 Maaneder, set og smagt denne Verdens Foranderlighed udi 31 Aar, 10 Maaneder og 2 Dage, som er den korte Sum af den sal. Mands ganske Alder.

Orig. i Kallske Saml. 98 Fol.
